

(ياىى 7 - بەتتە)

ئۇشنى تاراۋشا **كاسپورنداردىك جاڭالىق اشۇنا اشۇنا قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۋ**

مەملەكتىڭ علمىي زەرتتەۋ تەكشەلەرىن، علم - تەخنىكالىق باياندامالارن، علمىي زەرتتەۋ ساندى مالمبەتتەرىن كاسپورندارغا ونان ارى اشقى ۇستاۋدى ىلگەرىلەتپ، علم - تەخنىكا جەتستىك. تەرىن وندىرگىش كۇشكە اينالدىرەۋ مەحازىمىندە جاڭالىق اشپ، شارقتا ۇيلەستەن، قازىنا قارجىسىنىڭ قولداۋىنان قالىپتاستقان علم - تەخنىكا جەتستىكتەرىن ورتاشا، شاعىن كاسپورنداردىك پايدالانۇنا رۇقسات تۇگە دەم بەرۋ. جاڭالىق اشۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ قۇرىلمىلەرى رەفورماسىن ىلگەرىلەتپ، ارنا-يىلانغان، بازارلانغان تەخنىكا اۋىستىرۋ قۇرىلمى مەن تەخنىكالىق دىرەكتورلار قوسىنىن قۇرۇ. فىنانسىق قولداۋ جاعىندا جاڭالىق اشۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، فىنانس قۇرىلمىلەرنىڭ ىبلىم مەنىشك ۇقەىن كرەۋگە قويۇ ارقىلى قۇراۋنا، علم - تەخنىكالىق قامىزداندىرۋ سىياقتى علم - تەخنىكالىق فىنانسى وىمىدەرىن دامىتۇنا دەم بەرىپ، علم - تەخنىكا جەتستىكتەرىن وندىرگىش كۇشكە اينالدىرۋ قارىز ھاۋىپ - قاتەرنە تولقىتما تولىم بەرۋدى تۇيىندە سىناق ەتۋدى ورىستەتۇ. علم - تەخنىكالىق كاسپورنداردىك ەل شىندە بازارغا شىعەپ قارجى قۇراۋ ارانسىن ىركىلسىز دەندىرىپ، علم - تەخنىكالىق جاڭالىق اشۇ سەكتورنىڭ ”قاتتى علم - تەخنىكا“ مەكشەلىمگىن كۇشەيتىپ، شارۋا. شلىق قۇرۇ سەكتورنىڭ ۇسۇ ئىيىندەكى جاڭالىق اشقان، شارۋاشلىق قۇرغان كاسپورندارغا قىزمەت وتەۋ قاپلىتىن جوعارىلاتىپ، مەدەتتىك قارجى قوسۇدى، جاڭالىق اشۇغا قارجى قوسۇدى دامىتۇغا دەم بەرىپ، جاڭالىق اشۇدى قارجىلاندىرۇغا جەتەكتەۋ قورى مەن چەكەلىك جىنالىغان جارنا ۇقىعى قورنىڭ رولىن اناعۇرلىم ويداعىداي ساۋلەندىرۋ.

ئىشنى تاراۋ دارىندىلاردىك جاڭالىق اشۇ ومىرشەڭدىگىن تاسقىنداتۇ

ەڭبەككە، بىلىمگە، دارىندىلارغا، جاسامپازدىققا قۇرمەت ەتۇ باغتىن دابەكتىلەندىرىپ، دارىندىلار-دى دامىتۇ ئۇزىلسى - مەحازىمى رەفورماسىن تەرەڭدەتپ، دارىندىلاردى جان - جاقتى تاربيەلەپ، قا. بىلداپ، ويداعىداي سىتەتىپ، دارىندىلاردىڭ ىبرىنىشى بايلىقتى رولىن تولىق ساۋلەندىردۇ. **ىبرىنىشى تاراۋشا جوعارى دەڭگىيلى دارىندىلار قوسىنىن جەتىلىدىرۋ جانە داينداۋ** دارىندىلاردىك جەتلىۋ زاڭىدىلىعى مەن علمىي زەرتتەۋ قىبىلىنىڭ زاڭىدىلىغىنا بويىسۇنىپ، ىتپتى دە كوپ ھالقارالىق بىرەڭەي سىترانگىيالىق علم - تەخنىكا دارىندىلارن، علم - تەخنىكا كۇشپاشى دارىندىلارن جانە جاڭالىق اشۇ قوسىنىن جەتلىدىرىپ جانە داينىداپ، ھالقارالىق باسەكەلىك ۇقتاغا يە جاسى علم - تەخنىكالىق دارىندىلار زاپاس قوسىنىن جەتلىدىرىپ، كەلەلى علم - تەخنىكالىق مىندەتتەر مەن كەلەلى جاڭالىق اشۇ بازارنا سۇيەنىپ، دارىندىلاردى جەتلىدىرۇگە جانە بايقاۋغا ەمان بەرىپ، اما دوكتورلار جاڭالىق اشاتىن قىزمەت ورنىدارن قۇرۇغا قولداۋ كورسەتۇ. جاڭالىقشلى، قولدانىلھالى، ونەرلى دارىندىلاردى جەتلىدىرۋدى كۇشەيتىپ، ىبلىمىدى جاڭالاۋ يىنجەنرىياسىن، ونەردى جوعارىلاتۇ ارەكتىن اتقارىپ، جوعارى دەڭگىيىلى يىنجەنەرلەر مەن جوعارى تەخنىكالى دارىندىلار قوسىنىن زورىايۇ. نەڭزىدىك پاىدەردىڭ ۇزىدىك قۇششارلار جەتلىرەلەۋدى تاربيەلەۋدى كۇشەيتىپ، ماتەماتيكا، فىزىكا، كىميا، بيولوگىيا قاتارلى نەڭزىدىك پاىدەر بازاسىن جانە داينىڭكى ەكتىك علم ورتالىغن قۇرۇ. ئىپتى دە اشق دارىندىد-لار ساپاساتىن اتقارىپ، ەل ئىشى - سىرتىنداعى تاڭداۋلى دارىندىلاردى شىوعراندىرغان علمىي زەرتتەۋ، جاڭالىق اشۇ دەڭگەيىن قالىپتاستىرۇ. شەتەل قاراستىلىغىنداعى جوعارى دارەجەلى دارىندىلار مەن كاسىپتىك دارىندىلاردىڭ جۇڭگوغا كەلىپ قىزمەت سىتەۋ، علمىي زەرتتەۋ جۇرگىزۇ، اۋىس - ئتۇ-يسى جاساۋنا قانستى ايىلداۋ، قونىستانۇ ساپاساتىن، شەتەلدىكتەردىڭ جۇڭگودا ماڭگىلىك قونىستانۇ ئۆزىمىن كەمەلدەندىرىپ، تەخنىكالىق جاقتا قونىس اۋدارۋ ئۆزىمىن ورناتۇ جولىنىدە زىدەنىس جاساۋ. ەڭبەكاقى، يىگىلك، پەرزەنت تاربيەلەۋ، قوعامدىق قانناماسىزداندىرۇ، باجى جەڭلىدىكى قاتارلى تۇزىم-دەردى كەمەلدەندىرىپ، شەتەلدەكى عالىمداردىڭ جۇڭگودا قىزمەت سىتەۋى جولىنىن ھالقارالىق باسە-كەلىك قۇتانا جانە ياۋراۋ قۇتانا يە ورتا ازىرلەۋ.

ەكىنشى تاراۋشا **دارىندىلاردى رولىن اناعۇرلىم ويداعىداي ساۋلەلندىرۇگە شاپىستاندىرۋ**

دارىندىلاردى باعالاۋ جانە شاپىتاندىرۋ مەحازىمىن كەمەلدەندىرىپ، جاڭالىق اشۇ قاپىلەتىن، سا-پاسىن، وىمىدىلىگىن، ۇلەسىن جەتەكشى ەتكەن علم - تەخنىكا دارىندىلارن باعالاۋ جۇيەسىن قاۋىسىز-داندىرىپ، ىبلىم، تەخنىكا سىياقتى جاڭالىق اشۇ فاكولرلارنىڭ قۇنىن تولىق ايىگىلەيتىن پايدا ىبولسى مە-ھازىمىن ورناتۇ. كوشپاشى دارىندىلار مەن ۇزىدىك دارىندىلاردى ويداعىداي تاڭداپ، ويداعىداي سى-تەتەپ، لارغا اناعۇرلىم زور تەخنىكالىق ۇشپان بەلگىلەۋ ۇقىعى مەن قاراجات سىتەتۇ ۇقەىن بەرۋ. علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرنە جان - جاقتى ەرىك بەرىپ، علمىي زەرتتەۋدى باشقارۇدىڭ ”جاسال ار-ناسىن“ كەڭەيتۇ. ىبلىم قۇنىن ارتتىرۋدى جەتەكشى ەتكەن ىبولىس ساپاساتىن اتقارىپ، علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرنىڭ مىندەتتىك تاپقىرلىق جەتستىكتىرىنىڭ ۇقىق - مۇددەسىنىن تەڭ يىگىلكتەۋ مەھازىم-ىن كەمەلدەندىرىپ، علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرنە مىندەتتىك علم - تەخنىكا جەتستىكتەرىنىڭ مەنىشك ۇقەىن نەمەسە ۇزاق ۇقتت پايدالانۇ ۇقەىن بەرۋ جولىنىدە زىدەنىس جاساپ، علم - تەخنىكا قىزمەتكەرلەرنىڭ پايدادان تەڭ يىگىلكتەۋ سالىستىرماسىن جوعارىلاتۇ. اكادەمىك ئۆزىمى رەفورماسىن تەرەڭدەتۇ.

ئۇشنى تاراۋشا جاڭالىق اشۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ، جاسامپازدىق ەكولوگىياسىن ساپالاندىردۇ

جاڭا ډاۋر عالىمدارىنىڭ رۇىن بارنىشا ساۋلەلندىرىپ، علمىي زەرتتەۋدەكى سىنىمدىلك قۇرد-لىسىن كۇشەيتىپ، علم - تەخنىكالىق تىپىكا جۇيەسىن قاۋىسىزداندىرۇ. كاسپىكەرلەردىڭ ەمال - مۇلك ۇقىعى مەن جاڭالىق اشۇدان يىگىلكتەنۇىن زاڭ بويىنشا قورعاپ، كاسپىكەرلەردىڭ جاڭالىق اشۇ بەتالە-سىن يىگەرۋ، دارىندىلاردى ۇيىستىرۇ، قارجى توپتاق سىياقتى جاقتارداعى ماڭىزدى رولىن ساۋلەلەندىردۇ. جاڭالىق اشۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ، جاسامپازدىقتىڭ ىشكەرىلەي دامۇىن ىلگەرىلەتپ، جاڭالىق اشۇ، شارۋا-شلىق قۇرۇدان ۇلگى كورسەتۇ بازاسى قۇرىلىسىنىڭ ورنالاسۇىن ساپالاندىردۇ. كاسىبىن قاستەرلەيتىن، كەمەلدى، مۇقيات، ساتسىزدىككە كەڭشىلىك ەتەتىن جاڭالىق اشۇ، شارۋاشلىق قۇرۇ مادەنىيەتىن دارىي-تەپ، قاتەلىسەپ كوررۇ، قاتەلىككە كەڭشىلىكەن قاراۋ، قاتەلىكتى تۇزەتۇ مەحازىمىن كەمەلدەندىرۇ. علمىي رۇح پەن شەبەرلىك رۇختى ساۋلەلندىرىپ، علمىدى جاپىلىپلاستىرۇ قىمىلن كەڭىنەن ورىستەتىپ، جاستار مەن ورەندەردىڭ علمىي اۋەسىنە جەتەكشىلىك ەتۇ مەن باۋلۇدى كۇشەيتىپ، علمىدى سۇيەتىن، جاڭالىق اشۇدى قاستەرلەيتىن قوعامدىق اۋقىم قالىپتاستىرىپ، جاپلى ھالىقتىڭ علمىي ساپاسىن جوعارىلاتۇ.

جەننىشى تاراۋ علم - تەخنىكادا جاڭالىق اشۇ ئۇزىلىس - مەحازىمىن كەمەلدەندىرۋ

علم - تەخنىكا ئۇزىلىس رەفورماسىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتپ، مەملەكتەتىڭ علم - تەخنىكا باشقارۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، مەملەكتەتىڭ علم - تەخنىكا جوسپارى جۇيەسى مەن اينالم مەحازىم-ىن ساپالالاندىرىپ، ئۇنىندى سالالارداعى نىسانداردى، بازاردى، دارىندىلاردى، قارجىنى ىبرىتۇالە.

لاندىرىپ ورنالاستىرۋدى ىلگەرىلەتۇ.

ىبرىنىشى تاراۋشا علم - تەخنىكا باشقارۇ ئۇزىلىسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۇ

علم - تەخنىكا باشقارۇ فۇنكىىياسىندا بۇرىلىس جاساۋدى جەدەلدەتەپ، پلاندناۋ ساپاساتى ارقىلى جەتەكتەۋدى جانە جاڭالىق اشۇ ورتاسىن قالىپتاستىرۋدى كۇشەيتىپ، اقشا، زات ىبولپ نىسان بەلگىلەۋ سىياقتى تەكەلەي كىلگەۋدى ازايتۇ. علمىي زەرتتەۋدى قازىنالق قارجىلاندىرۇ ئۇزىلىسىن رەتتەپ، سىترا-تەگىيالىق، شەشۇشى سالالاردى ئۇنىندى تۇردە قارجىلاندىرىپ، قارجىنىڭ تاراۋلارغا ىبولنۇ، شاعىن ارى بىتتىرۋ جاعدايىن وزگەرتۇ. كەلەلى علم - تەخنىكا نىساندارن بەلگىلەۋ مەن ۇيىمدىق باشقارۇ ەنا-سىلىن رەفورمالاپ، علمىي زەرتتەۋ ورنىدارى مەن علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرنە ۇزىن - ۇزى باشقارۇ ۇقەىن اناعۇرلىم كوبرەك بەرىپ، تەخنىكالىق باس جوبالارۇشى جاۋاپى بولۇ ئۇزىمىن جولعا قويىپ، قاپىلەتسىلەر باستاماشى بولپ سىتەۋ، ”ات بايگەسى“ قاتارلى تۇزىمىدەردى اتقارىپ، سىلىق پەن قوسمىشا قاراجات ۇشاستىرلىغان قارىبلىق قولداۋ مەحازىمىن قاۋىسىزداندىرۇ. علم - تەخنىكالىق باعالاۋ مەحازىمىن اقاۋسىزداندىرىپ، ەرىكن زىدەنىس جاساۋ ئىيىندەكى جانە مىندەتىن جەتەكشى ەتۇ ئىيىندەكى علم - تەخنىكا نىساندارن تۇرگە ايرىپ باعالاۋ ئۇزىلىس كەمەلدەندىرىپ، دادىلىنى تانىمغا قايشى علم - تەخنىكا نىساندارن باعالاۋ مەحازىمىن ورناتىپ، علم - تەخنىكا سىلەي نىساندارن ساپا-للالاندىرۇ. علمىي زەرتتەۋ قۇرىلمىلەرنىڭ وسى زامانىي اكادەمىيا - شۇەپۋان ئۆزىمىن ورناتىپ جانە كە-

جۇڭخۇا ھالىق رەسپۇبلىكاسىنىڭ ھالىق شارۋاشلىعى مەن الەۋمەتتىك دامۇدىڭ 14 - بەسىجىلىق پلانى

جانە 2035 - جىلعا دەپىنگى بولاشقتىن نىسانا باعدارلاماسى

مەلدەندىرىپ، علمىي زەرتتەۋ ىسورنىدارنىڭ اناعۇرلىم يەكەمدى شتات، قىزمەت ورنى، ەڭبەكاقى سىياقتى باشقارۇ تۇزىمىدەرىن سىناق رەتىدە اتقارۇنا قولداۋ كورسەتۇ. جوعارى دارەجەلى مەكتەپتەر، علمىي زەرتتەۋ قۇرىلمىلەرى، كاسپورنىدار ارانسىدا جاڭالىق اشۇ بايلىغن ەرىكن، تارتىپەن اۋىستىرۇ مەحازىمىن ورناتۇ جانە اقاۋسىزداندىرۇ. جاپپاي جاڭالىق اشۇ رەفورماسى سىناعىن ىشكەرىلەي ىلگەرىلەتۇ.

ەكىنشى تاراۋشا ىبلىم مەنىشك ۇقەىن قورعاۋ، پايدالانۇ ئتۇزىلىسىن اقاۋسىزداندىرۇ

ىبلىم مەنىشك ۇقىى جاعىندا قۇددەتتى ەل بولۇ سىترانگىياسىن اتقارىپ، ىبلىم مەنىشك ۇقەىن قورعاۋدىڭ قاتاڭ ئۆزىمىن جولعا قويىپ، ىبلىم مەنىشك ۇقىسىنا قانستى زاڭدار مەن زاڭدىق ەرەجە-لەردى كەمەلدەندىرىپ، جاڭا سالا، جاڭا كاسپ قالىبىندا ىبلىم مەنىشك ۇقىى جولىنىدە زاڭ شىعارۋدى جەدەلدەتۇ. ىبلىم مەنىشك ۇقەىن ادىيالىق جقاتن قورعاۋدى جانە اكىمشلىك زاڭ اتقارۋدى كۇشەي-تىپ، تورەلىك ايىتۇ، جاراستىرۇ، الەۋمەتتىك كۇالاندىرۇ جانە ۇقىق قورعاۋ جاعىننا كومەك بەرۋ جۇيە-سىن، ىبلىم مەنىشك ۇقىسىنا قول سۇعۇغا جازالاۋ سىپاتىندىق تولىم بەرۋ ئۆزىمىن اقاۋسىزداندىرىپ، زىياندى تولۇق تەبىنىن ارتتىرۇ. پاتەننىكە قارجىلای كومەك بەرۋ، سىلاۋ ساپاساتى مەن تەكسىرۋ، باعالاۋ مەحازىمىن ساپالاندىرىپ، جوعارى قۇندى پاتەنتتى اناعۇرلىم ويداعىداي قورعاپ جانە شاپىتاندىرىپ، پاتەنت شوعرانلانغان شارۋاشلىقتاردى جەتىلدىرۇ. مەملەكت مەنىشكىندەكى ىبلىم مەنىشك ۇقىسىنىڭ قا-راستىلىعى مەن ۇقىق - مۇددەنى بولۇ مەحازىمىن رەفورمالاپ، علمىي زەرتتەۋ قۇرىلمىلەرى مەن جوعا-رى مەكتەپتەردىڭ ىبلىم مەنىشك ۇقەىن ىبرى جاپپي ەتۋدەكى دەرىجەسى ۇقەىن كۇشەيتۇ. ىبىشىنىسىز مال - مۇلكى باعالاۋ ئۆزىمىن كەمەلدەندىرىپ، شاپىتاندىرۇ مەن باقلاۋ - باشقارۇ ۇزارا سايكەسە-تىن باشقارۇ مەحازىمىن قالىپتاستىرۇ. ىبلىم مەنىشك ۇقەىن قورعاۋ جانە ودان پايدالانۇ جولىنىن ەلۋ-مەتتىك قىزمەت وتەۋ تەكشەسىن قۇرۇ.

ئۇشنى تاراۋشا علم - تەخنىكىانى اشق ۇستاۋ سەلبەستىگىن بەلسەنە جەبەۋ

اناعۇرلىم اشق، سىيسىمدى، ۇزارا ئىيمىدى، تەڭ يىگىلكتەنەتىن ھالقارالىق علم - تەخنىكا سەل-بەستىگى سىترانگىياسىن اتقارىپ، الەمدىك جاڭالىق اشۇ تورىانىا اناعۇرلىم ىرىقلىقپەن ارالاسۇ. الەمدىك جۇقپالى اۋرۇدان ساقتانۇ - تىزگىندەۋ جانە الەۋمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ سىياقتى سالالارداعى ھالقارلا-لىق علم - تەخنىكا سەلبەستىگىن ناقتى ىلگەرىلەتپ، نازاردى كلىپات وزگەرمىسى، ادامزاتنىڭ دەنساۋل-ەى سىياقتى ماسەلەلەرگە شوعرانلدىرىپ، ار ەلدىڭ علم - تەخنىكا قىزمەتكەرلەرمەن بىرلەسپ زەرتتەۋ - اشۇدى كۇشەيتۇ. ھالقارالىق ىرى علم جوسپارى مەن ىرى علم يىنجەنەرىياسىن ىرىقتىلە-پەن جويىلاپ جانە باستاماشلىقپەن ۇيىمداستىرىپ، علم قورنىڭ وزگەشە رولىن ساۋلەلەندىرۇ. مەملە-كەتتىڭ علم - تەخنىكا جوسپارىندا سىرتقا ەسك اشۇ تەبىنىن ارتتىرىپ، ىبرى توپ كەلەلى علم - تەخنىكا سەلبەستىك نىساندارن سىكە قوسىپ، بۇكىل جەبر شارىنا باغىتالغان علمىي زەرتتەۋ قورنى زەرتتەپ قۇرىپ، عالىمداردىڭ اۋىس - ئۇنىس جوسپارىن اتقارۇ. ىلمىز اۋمامىندا ھالقارالىق علم - تەخنىكا ۇيىمدارن قۇرۇغا، شەتەلدىك عالىمداردىڭ ەلمىزىدىڭ علم - تەخنىكا علمىي ۇيىمدارىندا مىندەت وتەۋنە قولداۋ كورسەتۇ.

ئۇشنى بولمى وسى زامانىي شارۋاشلىق جۇيەسىن جەدەل دامىتىپ، تۇلعالىق شارۋاشلىقتىڭ نەڭزىن بەكەمدەۋ جانە ۇلعايتۇ

ەكونومىكانى دامىتۇدىڭ كۇش سالۇ ئۇنىىن تۇلعالىق شارۋاشلىققا اۋدارغا تاباندى بولپ، جاساۋ كاسىبىندە، ساپا جاعىندا قۇددەتتى ەل بولۇ قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتپ، وزىق جاساۋ كاسى-بى مەن وسى زامانىي قىزمەت وتەۋ كاسىبىنىڭ شىكەرىلەي توسىۋىن جەبەپ، نەڭزىدىك قۇرىلمىلاردىڭ تىرەكتىك، جەتەكشىلىك رولىن كۇشەيتىپ، تۇلعالىق شارۋاشلىق، علم - تەخنىكادا جاڭالىق اشۇ، وسى زامانىي فىنانس، ادام كۇشى بايلىغى سايكەستى دامىتىن وسى زامانىي شارۋاشلىق جۇيەسىن قۇرۇ.

سەڭزىنىشى تاراۋ جاساۋ كاسىبىندە قۇددەتتى ەل بولۇ سىترانگىياسىن ىشكەرىلەي اتقارۇ

ۇزىن - ۇزى مەڭگەرۋگە، ھاۋىمىسۇ، ۇنىمدى بولۇغا تاباندى بولپ، شارۋاشلىق نەڭزىن جو-عارى دەڭگەيىگە كوتەرۋدى، شارۋاشلىق تىزبەگىن وسزاماناندىردۇدى ىلگەرىلەتپ، جاساۋ كاسىبىنىڭ سالىستىرماسىن نەڭزىنەن ورنىقتىرىپ، جاساۋ كاسىبىنىڭ باسەكەلىك باسىمدىلىغن كۇشەيتىپ، جاساۋ كا-سىبىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن ىلگەرىلەتۇ.

ىبرىنىشى تاراۋشا **شارۋاشلىقتىڭ نەڭزىدىك قۇاتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۇ**

شارۋاشلىق نەڭزىن قايتا جاساۋ يىنجەنرىياسىن اتقارىپ، نەڭزىدىك ۇساق بولشەكتەر جانە تۇلعا-لىق بولشەكتەر، نەڭزىدىك جۇمىساق بولشەك، نەڭزىدىك ماتەرىيال، نەڭزىدىك تەخنولوگىيا جانە شارۋاش-لىقتىڭ تەخنىكالىق نەڭزى سىياقتى بوگەتتەر مەن ۇلىقلىقتاردى جەدەل تولىقتاۋ. كاسپ سالالارىنداعى باستاماشى كاسپورندارغا سۇيەنىپ، ماڭىزدى وىمىدەر مەن شەشۇشى وزەكتى تەخنىكالاردا قامال اۋ تەبىنىن ارتتىرىپ، يىنجەنرىيالانۇدان، شارۋاشلىقتانۇدان كورنەكتى تاپسىقا جەتۋدى جەدەلدەتۇ. كەلەلى تەخنىكالىق جابىدىقتاردان قامال اۋ يىنجەنەرىياسىن اتقارىپ، شاپىتاندىرۇ مەن ھاۋىپ - قاتەرگە تولقىتما تولىم بەرۋ مەحازىمىن كەمەلدەندىرىپ، تۇڭغىش توپتاقى جابىدىقتاردان، العاشقى جابىدەتەر ماتەرىيالدار-دان، العاشقى باسلىمىداغى جۇمىساق بولشەكتەردەن ۇلگى كورسەتۋدى، پايدالانۇدى ىلگەرىلەتۇ. شارۋا-شلىق نەڭزىن قولداۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، ئۇنىندى سالالارغا مەملەكتەتىڭ جاساۋ كاسىبىندە جاڭالىق اشۇ ورتالىغىنان ىبرى توپىن ورنالاستىرىپ، مەملەكتەتىڭ ساپا نەڭزىدىك قۇرىلمىلارن كەمەل-دەندىرىپ، وندىرىسكە قولدانۇدان ۇلگى كورسەتۇ تەكشەسىن جانە ۇلىشمەدى ۇلىشۇ، كۇالاندىرۇ - مو-يىنداۋ، تەكسىرۇ - ۇلىشۇ، تاجىرىيە - دالەلدەۋ سىياقتى شارۋاشلىق تەخنىكالارنا نەڭزىدىك الەۋمەتتىك قىزمەت وتەۋ تەكشەسىن قۇرىپ، تەخنىكا، تەخنولوگىيا سىياقتى ونەر كاسپىتىڭ نەڭزىدىك ساندى مالمبەت قامباسىن كەمەلدەندىرۇ.

ەكىنشى تاراۋشا **شارۋاشلىق تىزبەكى مەن ۇسىنىم تىزبەگىنىڭ وسزامانانداۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۇ**

ەكونومىكالىق سىپات پەن ھاۋىپسىزدىك سىپاتىن ۇزارا ۇشانتىستىرۇغا تاباندى بولپ، ۇلىقتىق تو-لىقتاپ، باسىمدىلىقتى شىڭداپ، ۇسىنىم تىزبەگىنىڭ سىترانگىيالىق جوياسى مەن دالەم - ىمال شارالارن سالا بويىنشا ويداعىداي ازىرلەپ، اناعۇرلىم كۇشتى جاڭالىق اشۇ قۇتاسنا، اناعۇرلىم جوعارى ۇستەمە قۇتغا يە، اناعۇرلىم ھاۋىمىسۇ، سىنىمدى شارۋاشلىق تىزبەگى مەن ۇسىنىم تىزبەگىن قالىپتاستىرۇ. جاساۋ كاسىبى تىزبەگىن تولىقتاۋدى، كۇشەيتۋدى ىلگەرىلەتپ، بايلىق، تەخنىكا، جابىدىق تىرەكتەرىن كۇشەيتۇ، ھالقارالق شارۋاشلىق ھاۋىپسىزدىك سەلبەستىگىن كۇشەيتىپ، شارۋاشلىق تىزبەكى مەن ۇسىنىم تىزبە-گىنىڭ كوپ نەڭزىدەنۇىن ىلگەرىلەتۇ. شارۋاشلىق كولىمى جاعىنداعى باسىمدىلىقتى، كەمەلدىلىك باسىم-دىلىغن جانە ئىشانسارلا سالالاردىڭ الدىيەن دامۇ باسىمدىلىغن تىياناق ەتىپ، جوعارى قارىقىندى تەمىر جول، ەلەكتر جابىدىقتارى، جاڭا ەنەرگىيا، كەمە سىياقتى سالالارداعى جاپپى شارۋاشلىق تىزبەگىنىڭ باسە-كەلىك قۇاتىن بەكەمدەپ جانە جوعارىلاتىپ، بولاشقاعانى شارۋاشلىق وزگەرەسىنىڭ بەتالىسىنا ۇيلەسە-تىن قۇراستىرۇلى ماشىنا وىمىدەرىنەن باستاپ سىترانگىيالىق جاپپى تۇلعالىق شارۋاشلىق تىزبەگىن قالىب-تاستىرۇ. وڭىرلىك شارۋاشلىق تىزبەگىنىڭ ورنالاسۇىن ساپالالاندىرىپ، شارۋاشلىق تىزبەگىنىڭ شەشۇشى بۇنىدارىن ەل شىندە قالدىرۇغا جەتەكتەۋ، ورتا، باتسى بولىكتەر مەن شىعسى سولتۇستىك وڭىرلەردىڭ شارۋاشلىغىنىڭ اۋسۇنىن ۇلاستىرۇ قاپىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتۇ. شۇعل جاعدايعا توتەپ بەرۋ وىمىدەرىن ۇندىرۇ قۇاتىن داينداۋ يىنجەنەرىياسىن اتقارىپ، وڭىرلىك شۇعل جاعدايعا توتەپ بەرۋ زات - ماتەرىيال ۇندىرىسىن قانناماسىزداندىرۇ بازاسىن قۇرۇ. جەتەكشى كاسپورنىدارى جەتىلدىرۇ ىن-چەنەرىياسىن اتقارىپ، ەكولوگىيالىق جەتەكشى قۇانقا جانە وزەكتى باسەكەلىك قۇانقا يە باستاماشى كاسپو-رىنداردىڭ ىبرى توپىن جەتىلدىرۇ. ورتاشا، شاعىن كاسپورنىدارنىڭ ارنايىلانۇ باسىمدىلىغن جوعارد-لانۇدى ىلگەرىلەتپ، ارنايىلانغان، سۇرىپىتالغان، ەرەكشە، جاڭا ”شاعىن الپاۋت“ كاسپورنىدار مەن جاساۋ كاسىبىنىڭ جەكە تۇرنەن چەمپوون كاسپورنىداردى جەتىلدىرۇ. تەخنىكالىق، ەكونومىي-كالىق ھاۋىپسىزدىكتى باعالاۋدى كۇشەيتىپ، شارۋاشلىق باسەكەلىك قۇاتىن تەكسىرۇ جانە باعالاۋ يىنجەنەرىياسىن اتقارۇ.

ئۇشنى تاراۋشا جاساۋ كاسىبىن ساپالاندىردۇدى، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى ىلگەرىلەتۇ

زەردەلى جاساۋ جانە جاسىل جاساۋ يىنجەنەرىياسىن ىشكەرىلەي اتقارۇ، قىزمەت وتەۋ ئىيىندەكى جاساۋدىڭ جاڭا ۇلگىسىن دامىتىپ، جاساۋ كاسىبىنىڭ جوعارى دەڭگەيلەنۇىن، زەردەللەنۇىن، جاسىلدا-ۋىن ىلگەرىلەتۇ. وزىق جاساۋ كاسىبى شوعىرىن چەتىلدىرىپ، بىتتەڭرادى تىزبەك، اۋياتىسىا - عارىش،

كەمە جانە تەڭىز - مۇجىت يىنجەنەرىيالىق جابىدىقتارى، قۇلتەمىر، وزىق رەلىستى قاتىناس جابىدىقتارى، وزىق ەلەكتر جابىدىقتارى، يىنجەنەرىيالىق ماشىنا، جوعارى دەڭگەيلى سىفرمەن مەڭگەرلەتن ستانوك، ىدارى - دارمەك جانە ەمدەۋ جابىدىقتارى سىياقتى شارۋاشلىقتىڭ جاڭالىق اشا دامۇىن ىلگەرىلەتۇ. ڧاسم-تۇرلى شارۋاشلىقتى جاڭالاۋ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇ، مۇناي - جىمپا، بولات - تەمىر، ئۇستى مەتال، قۇرىلىس ماتەرىياللەرى سىياقتى شىكىزات - ماتەرىيال شارۋاشلىغىنىڭ ورنالاسۇىن ساپالالاندىردۇدى جانە قۇرىلمىىن رەتتەۋدى ىلگەرىلەتۇ، جەڭىل ونەر كاسپى، توقمىشاسلىق سىياقتى وىمىدەردىڭ ۇسىنىمىن كەڭەيتۇ، جىمپا ونەر كاسىبى، قاعاز جاساۋ سىياقتى ئۇنىندى سالالارداعى كاسپورنىداردى جاڭالاۋ، دارە-جەسىن جوعارىلاتۇدى تەزدەتىپ، جاسىل جاساۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۇ. جاساۋ كاسىبىنىڭ وزەكتى با-سەكەلىك قۇاتىن كۇشەيتىپ جانە تەخنىكالىق جقاتن قايتا قۇرۇ ارناۋلى نىساندارن ىشكەرىلەي اتقارىپ، كاسپورنىداردى وزىق قولدانىلھالى تەخنىكىانى قولدانۇغا، جابىدىقتاردى جاڭالاۋ مەن جاڭا وىمىدەردى كەمەلدەندىرىپ قولدانۇغا شاپىتاندىرۇ. زەردەلى جاساۋدان ۇلگى كورسەتتىن زاۋودتاردى قۇرىپ، زەردەلى جاساۋدان ۇلگى كورسەتۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرۇ. ساپانى جوعارىلاتۇ ارەكتىن ىشكەرىلەي اتقارىپ، جاساۋ كاسىبى وىمىدەرىنىڭ ”قۇرنى مولايىتۇ، ساپاسىن جوعارىلاتۇ، ايگىلى ماركا جاراتۇدى“ ىلگەرىلەتۇ.

تورتىنشى تاراۋشا **جاساۋ كاسىبىنىڭ وزىندىك قۇنىن ئومەلدەتۇ، اۋىرتىپالىقتى جەڭىلدەۋ ارەكتىن جۇرگىزۇ**

فاكتورلىق قانناماسىزدىق پەن جوعارى ۇنىمدى قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتىپ، باجىنى كەمەيتۇ، اقىنى ئومەندەتۇ جەتستىكتەرىن بەكەمدەۋ جانە كەڭەيتۇ، كاسپورنىدارنىڭ ۇندىرىس - تىجاراتىنىڭ وزىندىك قۇنىن ئومەندەتپ، جاساۋ كاسىبىنىڭ تامىر تارتۇ قۇاتى مەن باسەكەلىك قۇاتىن جوعارىلاتۇ. ونەر كاسپىكە پايدالانلانتىن جەردىڭ سىيىمدىلىغن ۇلعايتىپ، وىمىدىلىگىن ارتتىرۋدى ىلگەرىلەتۇ، جاڭاشا شارۋاشلىققا جەر پايدالانۇ ۇلگىسىن جاپپلاستىرۇ. جاساۋ كاسىبىندەكى ورتا، ۇزاق مەرزىمدى قارىز، سەنىمدى قارىز كولىمەن كەڭەيتىپ، تە